

Kommentar till Källkritisk checklista

Det finns fler aspekter som man skulle ha kunnat ta upp, men vi har riktat in oss på det som elever i åk 4–6 brukar ställas inför.

Vem säger detta?

- Det kan vara svårt att hitta vem som står bakom det sagda, särskilt på internet.
- Att påstå att man är en känd författare eller forskare är ett vanligt knep som används av skumma avsändare.

Var sägs det?

- De ställen som vi säger är "oftast trovärdiga" kan man ibland också vara kritisk mot, men här handlar det om att lyfta fram några källor som man kan använda för att jämföra andra källor mot.
- Dessa källor kan anses vara mer trovärdiga eftersom de granskas oftare och är rädda om sitt rykte (de vill inte göra bort sig).
- På nätet kan den som vill skapa nyhetssidor som för eleverna ser lika seriösa ut som de stora nyhetstidningarna.
- I andra länder kan de stora medierna ha dåligt rykte och anses vara styrda av makthavarna. Oberoende och kritiska medier tystas.
- Samtidigt som man måste varna för alla osäkra källor så innebär internet också att mer sann information sprids också och att lögner avslöjas.
- Wikipedia är ett fantastiskt redskap om man är källkritisk och kontrollerar med andra källor. Artiklarna där är dock ofta svåra att läsa för grundskoleelever.

Varför sägs det?

- Ibland har saker som från början har sagts för att underhålla och skämta tagits på allvar för att sedan spridas vidare som rykten.

Är det sant?

- Påpeka att det kan vara svårt att avgöra, särskilt om man är ung. Även vuxna som vet mycket om just det som sägs kan få problem med att snabbt avslöja icke-trovärdiga källor. Det kan hända att eleverna ifrågasätter hur läraren kan vara så säker på att något som sägs är felaktigt.
- Vi har inte tagit med problemet med att källor kan vara beroende av varandra. Ibland kan man se att en källa på nätet säger nästan eller exakt samma sak som en annan källa. Det är ju väldigt lätt att kopiera stora textstycken och klistra in i sin egen text. Egentligen ska man kontrollera källans egna källor, men det är ju mycket att kräva av elever på den här nivån.
- Vi har inte tagit med tidsaspekten på checklistan, att fakta uppdateras och att en källa kan använda gamla och förlegade fakta i god tro.

Kan du använda det?

- Checklistan ska hjälpa eleven att själv avgöra detta, men det bör bestämmas i samråd med läraren i en diskussion där läraren kan se hur goda elevens insikter om källkritik är.